

КОЛЬОРОВА ФЕЄРІЯ ТАРАСА ГРИГОРУКА

Здавалося б, професійні митці ХХ століття сповна вичерпали ресурс натхнення від народного мистецтва і епосу, створивши на цій основі багатющу візію модерністичних і постмодерністських течій. До арсеналу творчих інтерпретацій увійшли писанкарство, малярство на склі, вишивка, різьба по дереву, образи народної міфології, пісень та казок. Утім, житедальна скарбниця продовжує надихати. Творчість Тараса Григорука є саме таким прикладом послідовного творення в руслі етно-символізму і фольклоризму новітнього живопису. Його творчість умовно можна поділити на три періоди: час навчання і професійного становлення в Україні; «французький» період та нинішній етап буття у міжкультурному просторі різних країн.

Здобувши добру професійну основу у Косові та Львові, художник від 1993 року навчається і творить в Парижі. Цей період занурення у творчу атмосферу європейської мистецької столиці збагатив художника осягненнями світового малярства, дозволив максимально розкрити власний потенціал та загострене відчуття потреби самобутнього розвитку. Попри видатні досягнення і творчі успіхи за кордоном, «французький» період супроводжувався частими візитами на батьківщину. Твори Тараса Григорука репрезентували Україну на сотнях виставок у Франції, Німеччині, Польщі, Бельгії, Канаді, США, Англії... Вони відзначені численними нагородами, прикрашають відомі музеї і приватні колекції знаменитостей, духовних та політичних діячів. Однак не задля слави, а з патріотичних спонук митець виставляється в Україні. У свій час аналогічно чинили, після випробувань культурними середовищами західного світу, побратими Тараса Григорука по творчості: Іван Остафійчук, Омелян Мазурик, Іван Марчук, Микола Бідняк. Коло багатолітнього спілкування розширюють духовно і творчо близькі земляки – Ігор Боднар, Василь Откович, Опанас Заливаха, Ігор Копчик, Дмитро Садов'як, Аристид та Темистокль Вирста ...

Третій творчий період митця у ХХІ столітті знову у безмежжі образів продовжує обрану лінію фольклоризму, закорінену у творчості Гуцульщини, відтак – усієї України.

Поглиблене розуміння творчого місіонерства, усвідомлення себе самого як представника національної культури прийшло до автора в роки закордонної творчої практики.

Уже наприкінці 80-х – на початку 90-х років ХХ ст. на перших персональних виставках Тараса Григорука домінувала ідея відродження

техніки народного гуцульського малярства на склі з глибоко пережитими емоційними сюжетами, з персонажами кобзарів, калини, волів, плугатарів, козаків, маків та лелечих гнізд... У ранніх серіях «Тарасова ніч», «Верховинський діалог», «Блудний син», «Василь Стус» бачимо романтичне живописне трактування історії народу, використання засобів легкоплинної лінії контурів і шаленої колористичної динаміки барвистих площин. Таке мозаїчне розбивання образу на кольорові сегменти виникає з традицій народного іконопису, ритованої кераміки, мосяжництва та малярства на склі. Про тяжіння до глибинної духовної складової у творчості свідчить діапазон тематики і назв робіт: від романтичних «Ранкової пісні», «Дороги до Храму», «Бога Сонця», «Заручених» до резонансно-драматичної «Чуми», майже плакатних творів-закликів: «Зглянься, сину», «Розплющуй очі» (1989). Оголеним нервом звучать твори на теми поезій Василя Стуса. Тут виведені пензлем поетичні рядки – лише камертон, що не опускає живопис до вербальної ілюстративності.

У «французький» період творчості митця лінія народництва отримала новий виток розвитку. Культурна атмосфера Парижа додала сюрреалістичної розкутості і колористичної феєричності з імпульсами дадаїзму і навіть поп-арту. І водночас викристалізувала авторський почерк, позначила ностальгійним звучанням... У роботах відчутне прагнення увійти у світовий художній контекст при максимальному збереженні національної неповторності.

На початку третього тисячоліття Тарас Григоруk повертається в Україну через «Писанковий Львів» (2014). Тепер і на батьківщині до нього приходить визнання як одного з корифеїв українського мистецтва. Його вирізняє своєрідний килимовий стиль; незліченні мозаїчні образи через активізований колорит вибудовуються в авторську концепцію українського постмодернізму. Через добре засвоєний фольклоризм традиційного малярства на склі митець творить ремікс раніше випробуваних акордів. Програмним твором у новому циклі є диптих «За родом своїм» (2014). Це авторська відповідь на питання, що хвилює кожного митця: як не втратити власне творче обличчя в бурхливих проявах сучасного мистецтва? Строката карусель образів на обох частинах диптиху має відцентровий характер композиції. Як і в горах, у картинах немає рівної лінії горизонту, постійних верху чи низу, правого чи лівого боку. Окремий цикл творів об'єднаний оптимістичною темою традиційних свят: Великодня, Різдва, весілля, збору врожаю. Образи-архетипи на полотнах «Триє царі», «Женці», «Настусин Великдень», «Бандерівське весілля», «Косарі» ваблять оригінальним композиційним рішенням. Вони вражають багатозвуччям п'яного, бравурного колориту, що передає ат-

мосферу сезонних святкувань. Динамічні площини кольорів змішані в калейдоскопі орнаментальних вставок, писанкових мотивів, птахів щастя, женців чи фризів з весільними пригодами, що викликають асоціацію з празниковими рядами народного іконопису.

Утім, найважливішою ознакою синтетичних пошуків 2010-х років є вихід за межі самого живопису у класичному розумінні. Нинішній період творчості Тараса Григорука породив нову пластичну якість, коли колористичний експеримент переноситься і на пластичні об'єкти. Кожен з цих творів народжений у співавторстві. Неначе на межі понять живописної скульптури і «скульптурного» живопису. Ярмарково-строкатий колорит на диво збалансовано резонує, не перешкоджаючи пластичним якостям робіт.

І знову, як і чверть століття поспіль, на рідному ґрунті проростають «Квіти козацьких снів» Тараса Григорука. Тепер ще й у пластично-кольоровому втіленні, немовби в грі з новітніми формами, ситуаціями синтезами.

Ростислав Шмагало, м. Львів